

NAZI'S IN SINT-TRUIDEN 1940-1944

EEN LESMAP VOOR DE LEERLINGEN VAN HASP-O ZUID.

Nazi's in Sint-Truiden is een uitgave van vzw Limburgse Studies en Hasp-O Zuid.
Deze lesmap werd samengesteld door Rombout Nijssen, Ilse Schoofs en Cindy Vandermeulen voor het project 'Verhalen van vroeger voor nu'.

Druk: drukkerij Chapo
Vormgeving: drukkerij Chapo, Karine Didden
Wettelijke depot: D/2020/10230/01

Ontwikkelingsdoelen OV3
BZ 8, BZ 14, LL 5, SE 36

Ontwikkelingsdoelen OV2
OD 40, OD 59, OD 61

Ontwikkelingsdoelen Godsdienst OV 2
Op zoek naar eenheid
OD 1, OD 2, OD 3, OD 5, OD 7

Ontwikkelingsdoelen Godsdienst OV 3
Kiezen voor minder geweld
OD 1, OD 2, OD 3, OD 4, OD 8

Verantwoordelijkheid
OD 1

Lijden en hoop
OD 1, OD 2

INHOUD

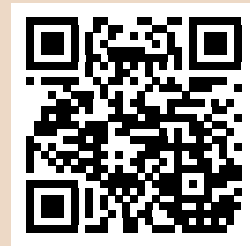
Sint-Truiden in 1935	pagina 3
Mijn familie	pagina 5
Duitse soldaten in ons land	pagina 7
Een bekendmaking van de Feldkommandantur	pagina 9
Tijdens de oorlogsjaren	pagina 11
Oorlog en honger	pagina 13
Joodse kinderen in Duras	pagina 14
Een joodse ondernemer in Sint-Truiden	pagina 16
Onze jongens aan het Oostfront	pagina 18
Laat het Nazibeest stikken!	pagina 20

SINT-TRUIDEN IN 1935

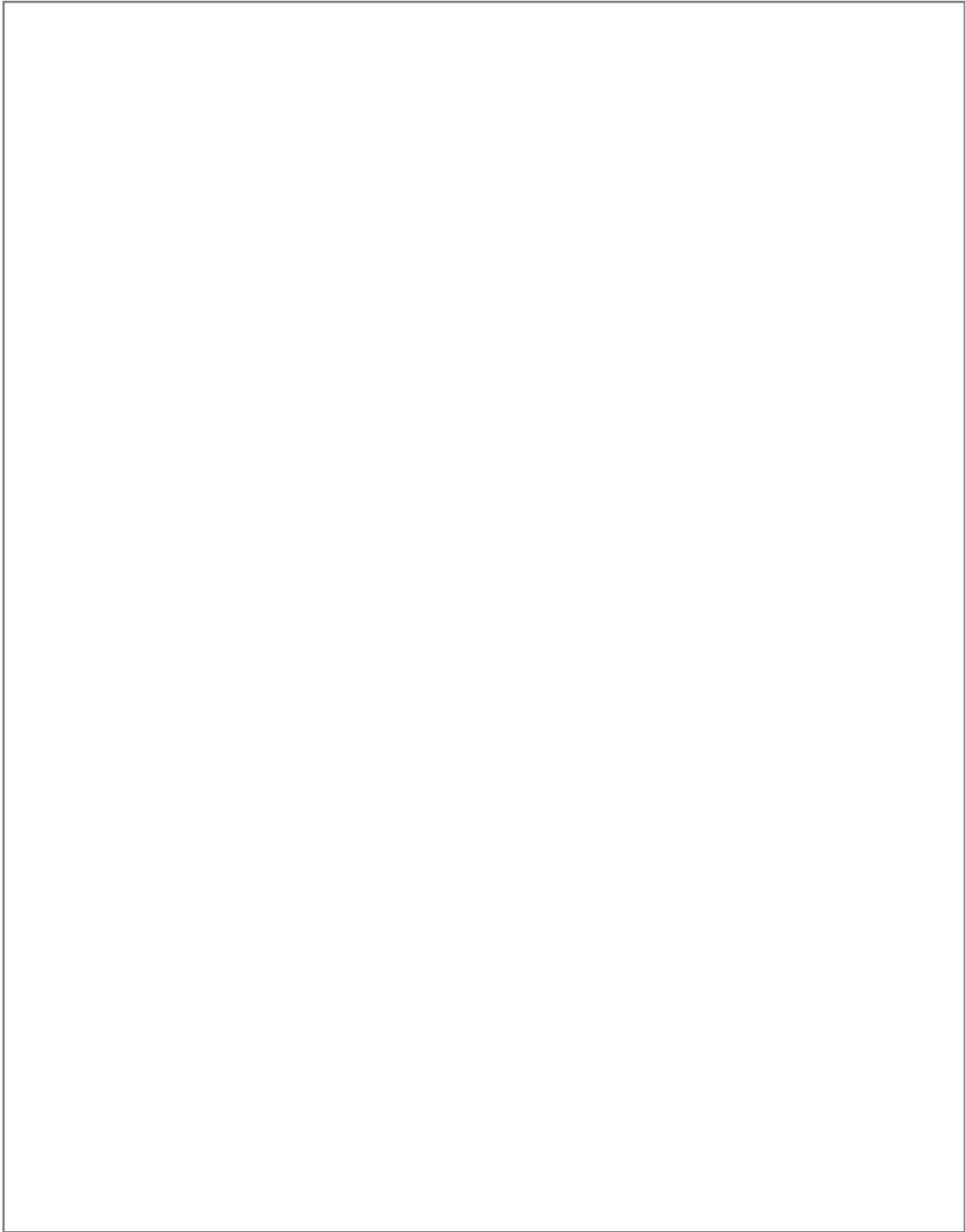
Waar is deze foto genomen?

Hoe ziet dit kruispunt er nu uit?

Wat doen de mensen op deze foto? Wat is er gebeurd?

Zoek op internet wat er nog meer gebeurde in Sint-Truiden in 1935.
Noteer twee gebeurtenissen.

Zoek een foto van een familie die bestaat uit drie generaties. Maak een afdruk en plak die hier in je boek.

MIJN FAMILIE

Hoe oud was je moeder toen jij geboren werd?

Mama's zijn gemiddeld 25 jaar oud als zij hun eerste kindje krijgen. Dat betekent dat er om de 25 jaar een nieuwe generatie geboren wordt.

Hoeveel generaties zijn er in een periode van 75 jaar?

Ken je iemand die 75 jaar is?

Vul in:

De ouders van mijn papa en mama zijn mijn

De ouders van mijn opa en oma zijn mijn

Ik ben 18 jaar in _____

Mijn ouders waren 18 jaar in _____

Mijn _____ waren 18 jaar in _____

Mijn _____ waren 18 jaar in _____

DIT MOET JE WETEN

Op 11, 12 en 13 mei 1940 marcheren er soldaten van een ander land door de straten van Sint-Truiden. Zij hebben het Belgische leger verslaan en trekken verder om Frankrijk te veroveren.

DUITSE SOLDATEN IN ONS LAND

Hoeveel soldaten zie je op deze foto?

Van welk land komen die soldaten?

Wie zijn de andere mensen op de foto?

Hoe zouden die mensen zich voelen?

Hoe zou jij je voelen als je dit in jouw straat zou zien?

Bekanntmachung

Felddiebstähle gefährden die ordnungsgemässe Versorgung der Landeseinwohner.

Die Gendarmerie und die Polizei haben deshalb Befehl erhalten, gegen Felddiebe notfalls rücksichtslos von der Waffe Gebrauch zu machen.

HASSELT, den 3 August 1942.

Feldkommandantur 681-Verwaltungschef,
Dr. Schramm.

Bekendmaking

Velddiefstallen brengen de regelmatige voedselvoorziening van de bevolking in gevaar.

De rijkswacht en de Politie hebben daarom bevel gekregen, indien noodig, onverbiddelijk gebruik te maken van hun wapens.

HASSELT, den 3^e Augustus 1942.

Feldkommandantur 681-Verwaltungschef,
Dr. Schramm.

DIT MOET JE WETEN

Op 10 mei 1940 valt het Duitse leger ons land binnen. Een dag later zijn de eerste Duitse soldaten al in de omgeving van Sint-Truiden. Het Belgisch leger kan het veel grotere Duitse leger niet tegenhouden. Na 18 dagen strijd geeft onze koning zich met het leger over. In juni 1940 geeft ook Frankrijk zich gewonnen. Van dan af worden er Duitse bestuurders geïnstalleerd in onze steden. Alleen Engeland blijft vechten tegen het Duitse leger. Er is minder voedsel dan vroeger en mensen lijden honger.

EEN BEKENDMAKING VAN DE FELDKOMMANDANTUR

Op 3 augustus 1942 maakt de Duitse legerchef in Hasselt bekend dat de rijkswacht en politie hun wapen moeten gebruiken als zij voedseldieven betrappen. Hij meldt dat in het Duits en in het Nederlands.

Vertaal deze woorden:

Bekantmachung

Felddiebstähle

Polizei

Befehl

rücksichtslos

Waffe

Oproep

1) Ik heb als veldkommandant de Stad Hasselt in Duitsche bescherming overgenomen.

2) Ik stel aan als waarnemend stadsbestuur :

Waarnemende burgemeester : **Mr Deumens, Jos.**

Als waarnemende medeleden : **Froyen, Emiel — Koninckx, Jan —
Hermans, Jos. — Druwé, Boudewijn — Meuwissen, Piet —
Dr Elens.**

3) De Duitsche kommandatuur is gevestigd in het hotel Drie Pistolen, Groote Markt.

4) Het stadsbestuur is gevestigd op het Stadhuis.

5) Alle overheden : Politie, Postpersoneel, Brandweer, worden opgevorderd onmiddellijk terug in dienst te treden.

6) Wordt verboden : alle fotografeeren, bezit van reisduiven, radio-uitzendposten, verborgen houden van vijandelijke soldaten, voortvluchtige krijgsgevangenen, alsook allen omgang met krijgsgevangenen ter gelegenheid van hun doortocht.

7) Het bezit van vuurwapens en munitie van allen aard moet onmiddellijk op de kommandatuur aangegeven worden.

8) Na het invallen der duisternis worden alle vensters verdonkerd wegens vliegersgevaar.

9) Alle autovoertuigen, zoowel lastwagens als personenwagens, alsook alle motorrijwielen worden aangeslagen en moeten aan de kommandatuur aangegeven worden.

10) De Duitsche uurregeling is ingevoerd. Te 10 uur Duitsche tijd is het verkeer op de straten, zonder speciale toelating verboden.

Diegenen welke tegen bovengenoemde verordeningen handelen worden onmiddellijk aangehouden.

Verdere bevelen volgen.

De plaatselijke Kommandant,

Luitenant-Kolonel ENGELMANN.

TIJDENS DE OORLOGSJAREN

Tijdens de oorlog houden Duitse soldaten ons land bezet.
In onze steden en dorpen worden Duitse soldaten de baas.
Duitse soldaten regelen het leven van de mensen.
Zij laten weten wat je niet mag doen, wat je moet doen, wanneer je
binnen moet blijven en zij controleren of je hun regels wel naleeft.
Met affiches maken zij bekend wat wel of wat niet mag.

Met deze affiche maakt de Duitse luitenant-kolonel Engelmann bekend
dat hij de baas is in Hasselt.

Wat wordt er verboden (punt 6)?

Wat moeten de mensen met hun vuurwapens doen (punt 7)?

Wat moeten de mensen met hun personenwagens doen (punt 9)?

Tot hoe laat mag je 's avonds op straat komen (punt 10)?

Wat zou er gebeuren als je je niet aan deze regels houdt?

KONINKRIJK BELGIË GEMEENTE NEEROETEREN N° B 871731		INSCHRIJVING BIJ DE KLEINHANDELAARS		Rantsoeneringskaart 43°	
Adres <i>Heaasubulles N°</i>		Producten: <i>Koudensierswaren</i>		N° B 871731 24-10-1943	
Eenzelvigheidskaart * N° <i>3184</i>		Naam of firma <i>De Gemeente</i>		Rantsoeneringskaart 44°	
Verblijfsomgeving * N°		STEMPEL DER GEMEENTE		N° B 871731 23-11-1943	
Kind ** N°		Product: Aardappelen		Rantsoeneringskaart 45°	
Naam <i>Pictus</i>		Naam of firma		N° B 871731 23-12-1943	
Voornamen <i>Jay</i>		STEMPEL DER GEMEENTE		Rantsoeneringskaart 38°	
Burgerlijke Stand <i>B</i>		Product: Boter		N° B 871731 26-6-1943	
Nationaliteit <i>B</i>		Naam of firma		Rantsoeneringskaart 46°	
Geboren te <i>A</i>		STEMPEL DER GEMEENTE		N° B 871731 22-1-1944	
Den <i>25/9/24</i>		Product(en)		Rantsoeneringskaart 47°	
10-1-194		Naam of firma		N° B 871731 21-3-1944	
De Burgemeester, (of zijn afgevaardigde) <i>De Burgemeester</i>		STEMPEL DER GEMEENTE		Rantsoeneringskaart 48°	
Zegel van het Gemeentebestuur		NEEROETEREN		N° B 871731 22-3-1944	
* Het verbodigde doorkruisen		TICKET MOETEL ANTWERPEN		Rantsoeneringskaart 39°	
** Het eenzelvigheidskaart van de persoon die de rantsoeneringskaart afhaalt				N° B 871731 24-9-1943	
RANTSOENERINGSKAART				Rantsoeneringskaart 40°	
				N° B 871731 26-7-1943	
				Rantsoeneringskaart 41°	
				N° B 871731 25-8-1943	
				Rantsoeneringskaart 42°	
				N° B 871731	

INSCHRIJVING BIJ DE KLEINHANDELAARS		DIENSTAANTEKENINGEN	
Product(en) <i>SMEERKAAS</i>			
Naam of firma <i>De Gemeente</i>			
STEMPEL DER GEMEENTE			
Product(en)			
Naam of firma			
STEMPEL DER GEMEENTE			
Product(en)			
Naam of firma			
STEMPEL DER GEMEENTE			

OORLOG EN HONGER

Ook op zee wordt er oorlog gevoerd. Duitse duikboten doen zoveel mogelijk boten van andere landen zinken.

Daardoor kan er geen voedsel meer ingevoerd worden. Er ontstaan tekorten. Daarom mogen de mensen niet meer zoveel kopen als ze willen, maar enkel waar zij recht op hebben.

Om producten te mogen kopen, moet je geld en een rantsoenkaart hebben. Op die kaart staat hoeveel je mag kopen en welke producten je mag kopen.

Doordat er een tekort aan eten is, lijden veel mensen honger. Wie in een dorp woont heeft het gemakkelijker. Daar kan je immers in je tuin zelf aardappelen en groenten kweken. Ook door kippen en konijnen te houden, kan je je menu aanvullen. Sommige mensen hebben zelfs een varkentje. Wie in de stad woont heeft die mogelijkheden niet.

In welke gemeente is deze kaart uitgereikt?

Welke producten heeft de bezitter van deze kaart gekocht?

Welke producten zou jij nog meer willen kopen?

DIT MOET JE WETEN

In Duitsland hebben sinds 1933 de Nazi's, de partij van Hitler, het voor het zeggen. Zij zeggen dat Duitse mensen beter en waardevoller zijn dan andere mensen. Mensen die een Germaanse taal spreken, zoals Nederlands, Deens of Noors, vinden zij ook nog wel OK.

Mensen in Oost-Europese landen spreken een Slavische taal, zoals Pools, Russisch of Roemeens. Die mensen worden door de Nazi's als slaven beschouwd en ook zo behandeld.

Joodse mensen en Zigeuners worden door de Nazi's beschouwd als mensen zonder eigen land. Zij verliezen al hun rechten in de landen waar de Nazi's het voor het zeggen hebben. Zelfs het recht om te leven.

JOODSE KINDEREN IN DURAS

Tijdens de oorlogsjaren worden in het kasteel van Duras een veertigtal kinderen opgevangen. Zij krijgen er te eten, zij worden er verzorgd en krijgen er les. Tussen hen zijn ook Joodse jongens. Hun ouders vrezen dat hun kinderen ook door de Duitse bezetters zullen worden aangehouden. Daarom laten zij ze in het kasteel achter.

Na de oorlog blijkt dat de ouders van twee Joodse jongens, Raymond en Henry Gorbitz, tijdens de oorlog vermoord zijn. Raymond en Henry blijven in het kasteel wonen tot zij volwassen zijn.

Wat doen de bewoners van het kasteel van Duras om landgenoten te helpen?

Waarom zouden de namen van twee jongens op de foto geschreven zijn?

Hoe oud zijn de kinderen op de foto?

Waar zouden hun ouders zijn?

Waarom zijn die kinderen niet bij hun ouders?

Welk risico lopen de mensen die voor deze kinderen zorgen?

EEN JOODSE ONDERNEMER IN SINT-TRUIDEN

Egon Suntup is een Joodse ingenieur. Hij woont en werkt in Sint-Truiden. In 1932 wordt hij de baas van een gloeilampenfabriek in Sint-Truiden. Omdat de Duitse overheid niet wil dat Joodse mensen zich gemakkelijk kunnen verplaatsen, moet hij in 1942 zijn fiets afgeven. De bezetters willen ook niet dat Joodse mensen naar het nieuws kunnen luisteren. Daarom moet hij ook zijn radio afgeven. Uiteindelijk wordt ook zijn fabriek afgenomen.

Op 7 oktober 1942 wordt hij aangehouden en naar het fort van Breendonk gevoerd. De nazi's gebruiken dit fort als opvangkamp voor verzetsmensen en Joden. Zij worden er uitgehongerd en geslagen. Drie dagen later, op 10 oktober, wordt Egon samen met honderden andere Joodse mensen in Mechelen op de trein naar Auschwitz gezet. Auschwitz is een vernietigings- en concentratiekamp waar 1,1 miljoen mensen vermoord zijn. Egon sterft ook in dit kamp. Een struikelsteen in de Vissegatstraat in Sint-Truiden herdenkt deze Truenaar. Zo'n struikelsteen is een gedenksteen in het trottoir voor de vroegere huizen waar mensen door de nazi's weggevoerd en vermoord zijn.

Wat vind je er van dat Egon Suntup zijn fiets en zijn radio moet afgeven?

Waarom mag Egon Suntup geen fabriek leiden?

Wat gebeurt er in Breendonk?

Wat gebeurt er in Auschwitz?

Wat is een struikelsteen?

DIT MOET JE WETEN

Sommige Belgen vinden de ideeën van de Nazi's niet zo slecht. Zij vinden ook dat sommige andere volkeren minder rechten moeten hebben dan mensen van het eigen volk. Velen van hen helpen de Duitse bezetters of vechten zelfs mee met het Duitse leger.

ONZE JONGENS AAN HET OOSTFRONT

Niet alle Belgen vinden het erg dat ons land door Duitse soldaten bezet is. Sommige mensen vinden het prima dat ons land bestuurd wordt zoals Duitsland. Velen van hen werken mee met de Duitse bezetters en voeren allerlei werkjes voor hen uit.

Sommigen vechten zelfs mee in het Duitse leger. Nadat ons leger verslagen is in 1940, blijft het Engelse leger Duitsland bevechten.

In 1941 sluit ook de Sovjet-Unie zich aan bij de strijd tegen Duitsland.

Uit België vertrekken duizenden jongens om in het Duitse leger tegen de Sovjet-Unie te vechten. De plek waar Duitsers en Sovjets vechten, wordt het Oostfront genoemd. Hier zie je een affiche voor een feest ten voordele van Vlaamse jongens aan het Oostfront.

Wat spreekt jou aan in deze affiche?

Waar worden de mensen voor uitgenodigd?

Wat betekent solidariteit?

Met wie moet je solidair zijn volgens deze affiche?

Wat doen die jongens aan het Oostfront?

Wat vind je daarvan?

Laat het nazibeest stikken in zijn moeilijkheden!

Helpen wij aan de genedestoot!

Het is niet genoeg dat wij de nazis arken moeten velmesten, ten koste van de levenskracht van ons Volk, nu willen ze ook nog ons persoonlijk bezitting koper wegleepen. Voorwerpen welke voor de meesten onzer een dierbare herinnering zijn, andere Welke ons nuttig zijn willen de nazis ons ontnemen.

Voor de nationale nijverheid, zeggen de zotten! Maar de nazis plunderen al wat onze nijverheid voortbrengt. En wat hebben wij reeds in de plaats gehad? Dan het Duitsch fascisme aan België met dan 5 miljards schuldig, buiten het miljard dat wij het alle maanden betalen moeten.

De verliezen hen toegebracht door de Engelsche bombardementen en den heldhaftigen weerstand der Sowjettroepen, putten het nazimonster langzaam uit. Een monster in doodstrijd kan nog venijnig vergift spuwen; een paard in z'n laatste stultprekkingen kan nog gevaarlijke hoefslagen geven, maar bezwijken doet het Zoo is het nazibeest!

Burgers, gaan wij het metaal leveren om op onze Engelsche en Sowjetische vrienden. Ja zelfs op onze eigen bevolking te schieten? **NEEN, WIJ ZIJN NIET MINDER MOEDIG DAN ONZE BEVOLKING VAN 1914-1918, WELKE WEIGERDE EEN GRAM KOPER AF TE STAAN EN HET WEGSTAK.**

VOLGEN WIJ ALLEN HET VOORBEELD DER BELGISCHE PATRIOTTEN VAN 1914-1918!

Steken wij ons koper weg. Helpen wij niet den oorlog te verlengen. Geen gram, Geen korrel koper of ander metaal voor onze ulthongeraars!

Na lezing, doorgeven. A. U. B.

De Vlaamsche Kom. Partij.

7 NOV. 1917 — 7 NOV.

24 JAAR SOWJET-UNIE

24 jaar van strijd voor het internationaal proletariaat en de Vrijheid aller volkeren.

LEVE DE SOWJET-UNIE!

OCT. 1921 - OCT. 1941

De Belgische Kommunistische Partij is 20 jaar!

20 jaar van strijd voor de Belgische werkende massa en de levensbehoeften der Vlaamsche en Waalsche volkeren.

LEVE KOMMUNISTISCHE PARTIJ!

Volkeren aller landen, vereenigt U ter verplettering van het fascistische monster Vrijheid, Vrede, Brood.

De Vlaamsche Kom. Partij.

LAAT HET NAZIBEEEST STIKKEN !

Sommige mensen vinden het OK dat de Duitse wetten ook in ons land gelden. Anderen zijn daar tegen. Zij vechten tegen de Duitsers. Sommigen doen dat met de wapens, anderen doen dat door mensen die door de Nazi's vervolgd worden te helpen en nog anderen doen dat door blaadjes te drukken en uit te delen. Daarin roepen zij de Belgen op om de Duitsers niet te helpen.

Wat mag je niet doen volgens de tekst op het gele briefje?

Wie vecht voor de vrijheid volgens de tekst op het roze briefje?

Hoe zien deze briefjes er uit?

Waarom zijn deze briefjes niet zo mooi als de affiche op bladzijde 20?

